

Kansenkaart

Natuurinclusief Zeeland

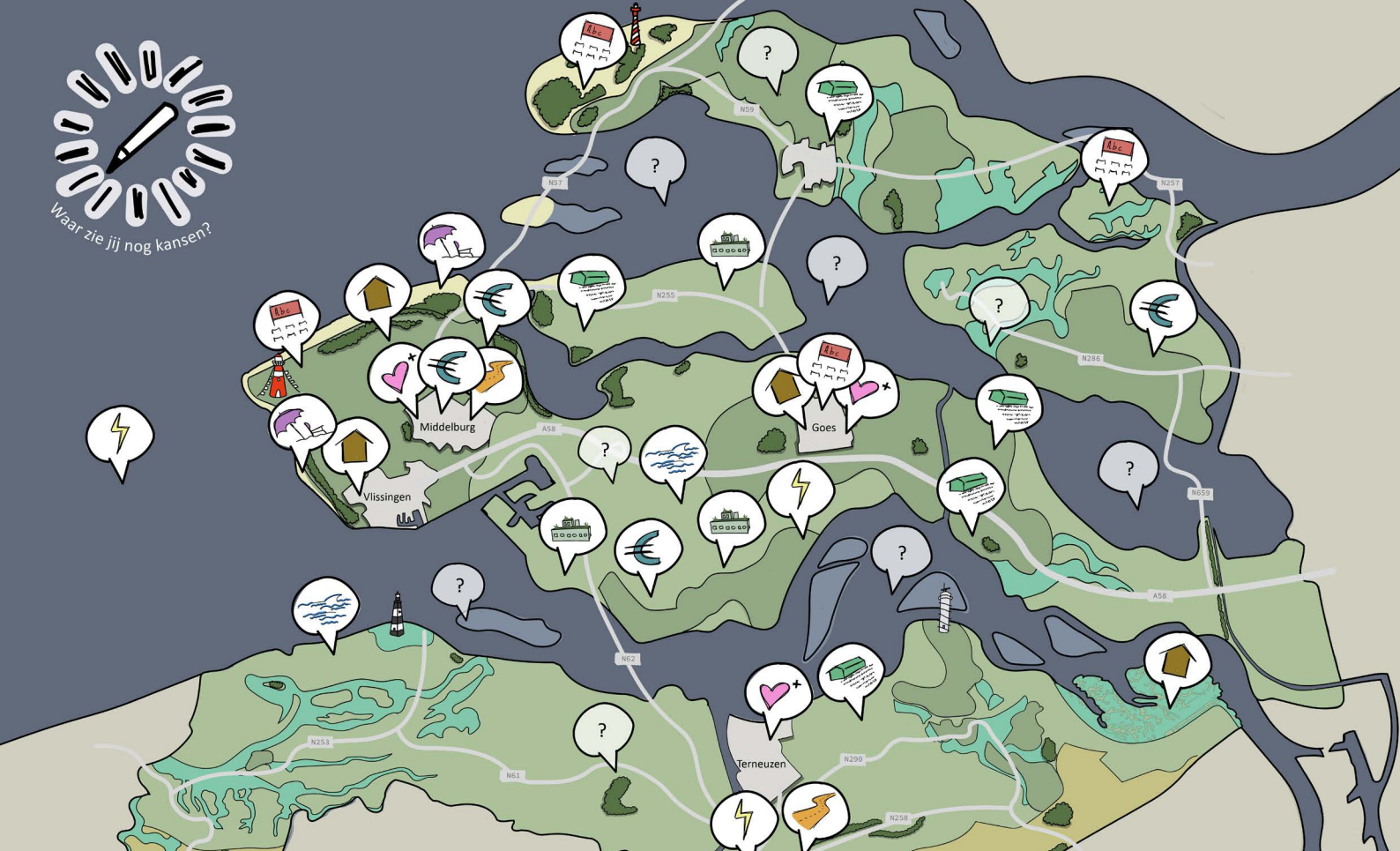

MAART 2024

Colofon

In opdracht van:	Provincie Zeeland
Procesbegeleiding door:	Wing
Grafische vormgeving:	Wing

Inleiding

De provincie Zeeland streeft naar een natuurinclusieve samenleving met meer gezonde natuur, overal en voor iedereen, gezonde natuurgebieden en ruimte voor planten en dieren buiten natuurgebieden. Natuurinclusief werken levert naast een verbeterde biodiversiteit ook een prettige leefomgeving op. Een natuurrijke omgeving draagt bij aan gezondheid, vastgoedwaarde, veiligheid en klimaat. Natuurinclusief werken betekent dat de natuur wordt meegewogen in alle domeinen. Dit houdt in dat we bij nieuwe ontwikkelingen zo vroeg mogelijk kijken hoe schade aan natuur wordt vermeden én welke kansen en mogelijkheden er liggen om de natuur een handje te helpen. De provincie Zeeland verkent hoe natuurinclusief werken in de provincie vorm kan krijgen.

De Provincie Zeeland zoekt naar mogelijkheden om de beweging richting een natuurinclusieve samenleving te stimuleren.

Zo wil zij koplopers in het natuurinclusief werken verder helpen en degenen die dat nog niet doen enthousiasmeren. Deze koplopers zijn enthousiaste partners die samen de beweging verder kunnen brengen.

Deze eerste versie van de Kansenkaart Natuurinclusief Zeeland brengt een aantal bestaande natuurinclusieve initiatieven in beeld. De Provincie Zeeland nodigt u uit de kaart aan te vullen met natuurinclusieve initiatieven. Zo inspireren we elkaar en brengen we een natuurinclusief Zeeland weer een stap dichterbij. Zoals Wilfried Nielen, de gedeputeerde voor natuur en natuurbeleving, zei: "Natuur is van groot belang van Zeeland, zowel voor de inwoners als de toeristen. Natuurinclusief werken vergroot de kwaliteit van de leefomgeving, en daar hebben we allemaal profijt van." Hij benoemt het belang van natuur voor onze eigen gezondheid en daarmee de noodzaak om de natuur te versterken voor volgende generaties.

bouw

energie

financiële sector

gezondheid

infrastructuur

landbouw

onderwijs

vrijtijds economie

water

bedrijventerreinen

Bouw

Natuurinclusieve brandweerpost

Aan de 's-Heer Hendrikskinderdijk in Goes heeft de gemeente een natuurinclusieve brandweerpost gebouwd. Dieren krijgen op en rondom het gebouw de ruimte. Afwisselende begroeiing trekt insecten aan, in kieren in het dak kunnen onder andere vleermuizen hun nesten bouwen, het beschutte platte dak is een goede plek voor de scholekster en een toren naast het gebouw biedt ruimte voor de gierzwaluw. Daarbij is minimaal 80% van het gebouw gemaakt uit natuurlijk materiaal of circulair. Het duurzame ontwerp van de brandweerpost is tot stand gekomen in samenwerking met architectenbureau Rothuizen, constructiebureau Faktor Civil Engineering, ingenieursbureau Klictet, de Veiligheidsregio en vrijwilligers van de brandweer uit Goes. [Meer lezen?](#)

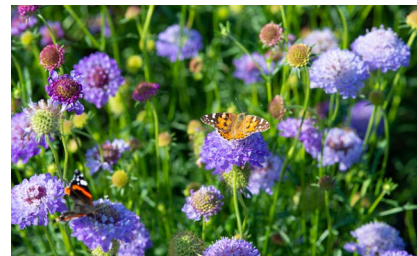
Veldstation Genspark Groot Saeftinghe

In Het Verdrongen Land van Saeftinghe staat een nieuw veldstation dat onderdak biedt aan vogelringsers en onderzoekers van het getijdengebied. Het gebouw is opgebouwd uit hergebruikt hardhout, waarbij de buitenkanten zijn bekleed met lokaal geogoste materialen zoals riet, leemhoudend oeverzand, breuksteen en gestapelde graszoden. Dit biedt nestgelegenheid voor bijen, vlinders, spinnen en vele andere insecten. Daarnaast werd op het groene dak de lokale muurpeper geplant en biedt het dak plaats aan sterns om te broeden. Het bouwteam bestond uit Architectenbureau Ro&AD, aannemer Van Hese Infra, het Zeeuwse Landschap en de provincie Zeeland. [Meer lezen?](#)

Vlinderidylle in Ovezande

De werkgroep Biodiversiteit Ovezande heeft een vlinderidylle gerealiseerd op een terrein van een halve hectare in het dorp. De Vlinderstichting heeft de werkgroep geadviseerd en geholpen in het ontwerpproces. Bij de aanleg hebben verschillende boeren uit de buurt geholpen de grond klaar te maken en het zadenmengsel in te zaaien. De vlinderidylle staat vol bloemen, waar vlinders voedsel en schuilplaatsen kunnen vinden en waar omwonenden kunnen recreëren. En dit is niet de enige: ook in de Zwaakse Weel is een vlinderidylle te vinden.

[Meer lezen?](#)

bouw

energie

financiële sector

gezondheid

infrastructuur

landbouw

onderwijs

vrijtijds economie

water

bedrijventerreinen

Bouw

De woongaard

Deze ecowijk in Serooskerke is gebouwd in een oude perenboomgaard. De bewoners stuurden zelf het bouwproces aan en hielden rekening met het vergroten van de biodiversiteit. De wijk vangt nu water op, en de huizen hebben groene daken en begroeide gevels. De woonomgeving vormt een toevluchtsoord voor vlinders en insecten, en is daarnaast een prettige plek om te wonen. Op warme dagen zijn er koele plekken te vinden, wateroverlast en droogte wordt voorkomen en kinderen vrij kunnen spelen. De inrichting van de buitenruimte zorgt voor zo groot mogelijke biodiversiteit. De Woongaard is qua energie zelfvoorzienend, er is een permacultuurtuin, een voedselbos en kippen. Deze manier van wonen brengt de bewoners meer in verbinding met de natuur en met elkaar. [Meer lezen?](#)

ZMF boompjes uitdeelactie

Eens per jaar kunnen alle Zeeuwen gratis inheemse boompjes ophalen om in hun tuin te planten. De nieuwe boompjes zorgen voor een schuilplek en voedsel voor dieren, wat de biodiversiteit in woonwijken vergroot. Daarnaast zorgt een boom in de tuin voor verkoeling en schaduw tijdens warme zomers. Het streven is om 380.000 bomen uit te delen: voor iedere Zeeuw een boom. Deze uitdeelactie is een samenwerking tussen ZMF, Stichting Landschapsbeheer Zeeland, Velt Zeeuwse Eilanden, diverse bewonersinitiatieven en alle dertien Zeeuwse gemeenten. In Terneuzen ondersteunen ook woningcorporaties Woongoed en Clavis de actie en in Goes Beveland Wonen.

[Meer lezen?](#)

Meer Bomen Nu Zeeland

Meer Bomen Nu verplant kansarme zaailingen naar kansrijke plekken. Elke boom maakt jaarlijkse honderden zaailingen aan. De meeste hiervan overleven het niet, omdat ze groeien op plekken waar ze niet groot mogen of kunnen worden. Door deze zaailingen in de winter voorzichtig uit te scheppen en weg te geven, groeien ze elders uit tot volwassen exemplaar. Op deze manier draagt Meer Bomen Nu bij aan meer biodiversiteit, het redden van bomen van de vernietiging en aan meer CO₂-opname door bomen. In Zeeland worden op verschillende locaties oogstdagen en uitdeeldagen georganiseerd, en op online platform de Bomenvinder kunnen alle Zeeuwen informatie en plantadvies vinden.

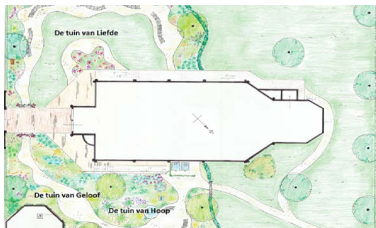
[Meer lezen?](#)

Bouw

Groene kerken netwerk

Zeeland kent 22 Groene Kerken. Groene Kerken gaan aan de slag met de zorg voor de schepping: door Bijbelstudie, door duurzaam kerk-zijn en door groene activiteiten. De kerk wordt een plek waar mensen geïnspireerd worden om met elkaar het groene leven te oefenen. In Zeeland gaat het om de Protestantse gemeenten van Goes en Schoondijke en Evangeliegemeente De Wijngaard in Oost-Souburg. Voor de deelnemende kerken is een Groene Toolkit ontwikkeld. Hierin zijn vele tips verzameld, zoals een groene preek, een insectenvriendelijke kerktuin, boeken over groen en geloven, een duurzame bankrekening, FairTrade koffie en thee, natuurwandelingen en een tweedehands kledingbeurs. [Meer lezen?](#)

Woningstichting Hulst

Woonstichting Hulst neemt de aanleg en het onderhoud van voortuintjes van haar huurders over. Op deze manier draagt de stichting bij aan het vergroten van de biodiversiteit, terwijl huurders met minder groene vingers de zorg uit handen wordt genomen. De tuinen blijven daarnaast netjes, waardoor er minder sprake is van klachten of burenruzies. [Meer lezen?](#)

Woningcorporatie Zeeuwsland

Woningcorporatie Zeeuwsland wil een groene omgeving realiseren voor de huurders. Zeeuwsland helpt huurders bij het vergroenen van hun tuin om ruimte te maken voor meer planten en dieren. Een belangrijke motivatie voor de woningcorporatie is dat een groene leefomgeving een fijne leefomgeving voor de huurders oplevert. Zo zorgen planten voor schaduw in de hete zomer en helpt het verwijderen van tegels tegen wateroverlast. Zeeuwsland pleit voor het combineren van biodiversiteit, klimaatadaptatie en natuurinclusief bouwen om deze prettige leefomgeving te creëren voor de bewoners.

[Meer lezen?](#)

bouw

energie

financiële sector

gezondheid

infrastructuur

landbouw

onderwijs

vrijtijds economie

water

bedrijventerreinen

Energie

Windpark Borssele

Bij windpark Borssele voor de Zeeuwse kust worden natuurinclusieve maatregelen genomen om de biodiversiteit van de Noordzee te ondersteunen. In oktober 2020 zette een team onderzoekers 2400 platte oesters uit op de voet van de turbines in windpark Borssele, dit werd een succes. Kunstmatige riffen tussen de windturbines bieden schuilplaatsen en voedingsgronden voor Atlantische kabeljauw en andere grote vissoorten. De kabeljauwpijpriffen zijn ontworpen in nauwe samenwerking met onderzoekers van Wageningen Marine Research. Zij onderzoeken de komende jaren de ecologische effecten van het project, met steun van het programma De Rijke Noordzee.

[Meer lezen?](#)

Energieboswachters

De Zeeuwse Milieufederatie organiseert in samenwerking met andere natuur- en milieufederaties in Nederland de training Energieboswachter. In twee maanden worden deelnemers opgeleid tot burgerexpert voor natuurinclusieve zon- en windparken. Deze training is voor inwoners die onderdeel zijn van energiecoöperaties, dorpsinitiatieven, dorpsbelangen of die actief zijn in een lokale natuur- en milieuorganisaties in Zeeland. Onder leiding van deskundige sprekers krijgen zij tools en informatie aangereikt die nodig zijn om zon- en windprojecten te beoordelen op de effecten voor natuur, landschap en biodiversiteit. Zo dragen burgers bij aan een natuurinclusieve energietransitie. [Meer lezen?](#)

bouw

energie

financiële sector

gezondheid

infrastructuur

landbouw

onderwijs

vrijtijds economie

water

bedrijventerreinen

Financiële sector

Realisatie Tiny Forest

Rabobank Zeeuwse Delta schenkt in 2023 vier Tiny Forests aan het leefgebied van de Zeeuwse Delta. De Tiny Forests zijn geplant in de gemeenten Tholen, Borsele, Middelburg en Veere. De bosjes bestaan uit 600 bomen, waarbij wordt bijgedragen aan de biodiversiteit. Tiny Forests zijn prettige plekken voor vlinders, vogels, bijen en zoogdieren zoals egels en konijnen. De leerlingen van basisscholen in de buurt gaan de bosjes onderhouden, IVN gaat extra natuurlessen geven op de scholen, de bosjes dienen als buitenlokalen. Ook buurtbewoners kunnen gebruik maken van de bosjes. De bosjes zijn aangeplant in samenwerking met basisscholen, inwoners, IVN natuureducatie, de gemeenten en Rabobank.

[Meer lezen?](#)

Gezondheid

Zeeuwse gronden

De zorginstelling Zeeuwse Gronden biedt mensen met een psychiatrische ziekte de mogelijkheid om volledig zelfvoorzienend te zijn en tegelijkertijd deel uit te maken van de samenleving, op een manier die bij hen past. Elke week helpt een groep van de Zeeuwse Gronden mee met natuurbeheer en -onderhoud door te snoeien, te zagen en zwervafval op te ruimen. Natuur en buiten zijn maken daarnaast integraal onderdeel uit van de behandeling. Contact met de natuur kan angst, depressie en pijn verminderen.

De Zeeuwse Gronden werkt samen met Staatsbosbeheer, Stichting Het Zeeuws Landschap en Landschapsbeheer Zeeland.

[Meer lezen?](#)

Groen werkt beter - IVN

Natuur werkt stress verlagend en rustgevend en kan het ziekteverzuim terugdringen tot wel twintig procent. Een groene omgeving is bovendien een aantrekkelijke werkomgeving. Natuur zorgt voor meer creativiteit, vitaliteit, optimisme, daadkracht en een betere samenwerking. In het programma 'Groen Werkt Beter: de Groene Basis' van IVN werken bedrijven toe naar een natuurinclusieve werkplek met veel ruimte voor flora en fauna. IVN begeleidt een werkgroep uit het bedrijf dat meedoet met dit programma met de cultuurverandering die nodig is om natuur een structureel onderdeel te laten zijn van de bedrijfscultuur.

[Meer lezen?](#)

Infrastructuur

Ecologische bermen

De provincie Zeeland en Waterschap Scheldestromen beheren de bermen langs de wegen zo veel mogelijk ecologisch. Zo houden zij in het maaibeeld rekening met de planten en dieren die er leven. Dat betekent dat er bijvoorbeeld pas in augustus begonnen wordt met maaien en wordt het maaisel afgevoerd, zodat andere planten de ruimte krijgen om te groeien. Het doel is om ruimte te creëren voor verschillende soorten planten en kruiden, wat zorgt voor meer insecten en kleine dieren. Medewerkers worden regelmatig bijgeschoold op het gebied van flora en fauna, zo leren ze bermen te controleren op nesten van broedende vogels, zodat daar omheen kan worden gemaaid

[Meer lezen? \(provincie\)](#) en [\(waterschap\)](#)

Vleermuishop-over Tractaatweg

Aan de Tractaatweg bij Zwartenhoek is een overvliegpunt voor vleermuizen geplaatst. Vleermuizen konden door de verbreding van de weg niet meer gemakkelijk oversteken. Tractaatweg BV, de provinciale opdrachtgever van de verbreding, heeft daar iets op gevonden: een overvliegpunt of - in jargon - een hop-over. Het gaat om een buis van vijf meter hoog met een staalplaat van twee meter breed aan de bovenkant. De hop-over biedt de vleermuizen een extra oriëntatiepunt om op veilige hoogte de Tractaatweg over te steken. Speciaal voor vleermuizen zijn ook kastjes opgehangen bij Axelse Sassing en bij de grens is een hop-over in de vorm van een rij bomen.

[Meer lezen?](#)

Landbouw

Korenschoof en Staatsbosbeheer

De Korenschoof is een biologische geitenboerderij en akkerbouwbedrijf die natuurinclusief werkt. De Korenschoof werkt samen met Staatsbosbeheer door diens gebieden te maaien en dit maaisel te gebruiken als plantaardige bemesting op de landbouwgrond. Op deze manier worden de landbouwgronden op een natuurlijke manier verrijkt, terwijl de stikstofrijke gebieden van Staatsbosbeheer kunnen verschrallen. Zo versterken natuur en landbouw elkaar. Ook Hof de Eendragt (Zeeuws-Vlaanderen) werkt op deze manier samen met Staatsbosbeheer.

[Meer lezen?](#)

Partridge project

Het Partridge project van de Vogelbescherming streeft naar een betere leefomgeving voor de patrijs en een verbetering van de biodiversiteit. Biologische melkveehouder Peter de Hoop en zijn buurman akkerbouwer Huub Remijn doen beide mee aan het Partridge project. Ze pachten grond van Stichting het Zeeuws Landschap waardoor ze natuurinclusief kunnen werken. Het aantal vogels en de verscheidenheid aan soorten is sindsdien toegenomen, evenals het aantal insecten.

[Meer lezen?](#)

LambWeston aardappelverwerker

Aardappelverwerker LambWeston verwerkt aardappelen tot friet en andere aardappelproducten. LambWeston heeft een plan gemaakt om duurzamer en natuurinclusiever te werken. Zo ontwerpen zij een waterbeschikbaarheidsplan, werken ze aan het terugdringen van broeikasgassen en pesticiden en verbeteren ze zoveel mogelijk de biodiversiteit. Een voorbeeld is de biodiversiteitsmuur. Van de aardappelen wordt een dun laagje aarde gewonnen. Deze aarde is een restproduct waarvan LambWeston in Kruiningen een biodiversiteitsmuur heeft gebouwd. LambWeston wil dit restproduct gaan gebruiken om ook op andere plekken biodiversiteitsmuren te maken. [Meer lezen?](#)

Landbouw

Meulwater en Land van Ons

In Kruiningen werkt biodynamisch landbouwbedrijf Meulwaeter samen met [Land van Ons](#). Land van Ons is een coöperatie die landbouwgrond koopt waar de biodiversiteit en het landschap worden hersteld. Pachters kunnen rendabel boeren. Het boerenbedrijf Meulwaeter teelt sinds 2013 op een biologisch-dynamische manier verschillende soorten: knolselderij, sperziebonen, doperwtten, gerst, haver, rogge, tarwe, luzerne, mais, zeven soorten aardappelen, vijf soorten bieten, wortelen, bloemenranden, akkerranden en meer. Dit brede palet aan soorten is goed voor de biodiversiteit. Land van Ons levert veel kennis over het versterken van de biodiversiteit.

[Meer lezen?](#)

Oude granen in Zeeuws-Vlaanderen

De Stichting Historische Gewassen Natuur(lijk) Zeeuws heeft als doel historische en alternatieve gewassen te telen en in stand te houden. De gewassen worden extensief geteeld met aandacht voor biodiversiteit en duurzaamheid. Zo worden er kruidenrijke akkerranden, inheemse bloemenmengsels, hagen en keverbanken gebruikt om insecten van een leefgebied te voorzien. Deze insecten helpen mee om de plaaginsecten te bestrijden, zo helpt de natuur een handje mee in het telen van de gewassen. Het landschap met historische gewassen vormt daarnaast een leefgebied voor akkervogels, zoals de veldleeuwerik en de patrijs.

Er zijn in Zeeland drie locaties waar de Stichting werkzaam is: De Groene Koegors, Grenspark Groot Saefthinge en Akkerreservaat De Schommeling.

[Meer lezen?](#)

Onderwijs

Loverendale Ter Linde

Loverendale Ter Linde is een biologisch-dynamische boerderij in Oostkapelle. Er is aandacht voor natuurlijke kringlopen en levenscyclussen van planten en dieren. Het stimuleren en ondersteunen van bodemgezondheid en biodiversiteit speelt daarbij een grote rol. Met onder andere de Vrije School Zeeland is een samenwerking opgezet waardoor kleuters eens per week een schooldag op de boerderij hebben. De kleuters kunnen terecht in de natuurspeelplek en leren meer over de boomgaard of over de boerderij.

[Meer lezen?](#)

Zeeuwse buitenlokalen

IVN biedt op verschillende locaties in Zeeland natuurlessen of excursies aan voor leerlingen in het basisonderwijs. Ook zijn er tal van lespakketten te lenen waarmee je zelfstandig op een plek in Nationaal Park de Oosterschelde aan de slag kan met een natuurles. Deze plekken noemen zij buitenlokalen. In totaal zijn er in Zeeland zes buitenlokalen te vinden: Boswachterij Westerschouwen, Terra Maris, Nationaal Park Oosterschelde, Verdrongen land van Saeftinghe, Eendenkooi St. Philipsland en Zwaakse Weel. [Meer lezen?](#)

Speelhof Hoogerzael

In Speelhof Hoogerzael is een natuurlijke speeltuin in Middelburg. De Speelhof biedt extra ruimte aan de natuur, wat de biodiversiteit ten goede komt. Kinderen leren over en in de natuurrijke omgeving. Zo worden er workshops gegeven aan kinderen, waarbij ze leren over de natuur, bijvoorbeeld door uilenballen te pluizen of op slootsafari te gaan. Daarnaast kunnen basisscholen thematische leskisten huren om in de Speelhof toe te passen. [Meer lezen?](#)

Onderwijs

De groene revolutie

Basisschool Palmenhof heeft in samenwerking met het IVN-programma De Groene Revolutie een groen schoolplein aangelegd. Dat leidde er onder andere toe dat zij meer buitenlessen zijn gaan geven. Kinderen leren tuinieren, maken producten van de oogst en krijgen ook 'gewone' reken- en taallessen buiten. Op basisschool Palmenhof vinden ze dat schooltuinieren bijdraagt aan de ontwikkeling van het kind, het leren, het samenwerken en gezond leren eten. Door het werken in onze schoolmoestuin leren de kinderen niet alleen met hun hoofd, maar ook met hun handen. In totaal heeft IVN met het programma de Groene Revolutie 49 schoolpleinen in Zeeland hun grijze tegelpleinen ingeruild voor groene speelpleinen en ook de komende jaren werken zij hieraan verder.

[Meer lezen?](#)

Vrijetijdseconomie

Camping Ons Buiten

Camping Ons Buiten is een natuurinclusieve camping in Oostkapelle. Ze werken met voedselbos- en permacultuurprincipes om de bodem gezond te houden. Daarnaast zijn er wadi's om het water vast te houden en alle gebouwen zijn circulair en duurzaam gebouwd. De camping draait meer omzet dan voorheen, met minder bezetting. Ondernemen en natuur gaan hier hand in hand.

[Meer lezen?](#)

Hide & B

Bij Hide&b biedt circulaire, bio-based en energieneutrale cabins aan. De cabins staan op de terreinen van natuurinclusieve of regeneratieve boeren. Gasten kunnen op dit terrein helpen met het herstellen van de biodiversiteit en koken met biologische streekproducten. Op deze manier worden gasten verbonden met pioniers op het gebied van natuurinclusieve landbouw.

[Meer lezen?](#)

Camping Weltevreden en De Groene Kust

Camping Weltevreden en landbouwbedrijf De Groene Kust werken natuurinclusief. Het gezamenlijke terrein is natuurlijk ingericht, er wordt geen kunstmest of bestrijdingsmiddelen gebruikt en er zijn een aantal voedselbossen aangelegd. Er worden kippen, koeien en schapen op een diervriendelijke manier gehouden en De Groene Kust doet aan regeneratieve landbouw. De camping voegt het groenteafval van de campinggasten toe aan het landbouwsysteem van het voedselbos waar de koppen lopen. Varkens schoffelen de grond, dus grote machines zijn niet nodig. Zo wordt de cirkel zo veel mogelijk gesloten op Camping Weltevreden en De Groene Kust.

[Meer lezen?](#)

Water

Waterdunen

Waterdunen is een deltawerk, maar niet zoals we dat kennen van de Oosterscheldekering of andere werken die Zeeland beschermen tegen het water. Waterdunen combineert natuur, recreatie, getijdenwerking en veiligheid op een vernieuwende manier. Waterdunen verbetert de veiligheid en versterkt de kust tussen Groede en Breskens. Getijdenatuur en kustversterking zijn in Waterdunen gecombineerd met recreatie. Ondernemers experimenteren op de velden rond het Kustlaboratorium binnendijks met zilte teelten, mede dankzij de innovatieve getijdenduiker.

[Meer lezen?](#)

Zeeland Refinery

Zeeland Refinery maakt van ruwe aardolie brandstoffen en grondstoffen. Op de raffinaderij is er aandacht voor biodiversiteit. Verschillende soorten vogels gebruiken een onbebouwd deel van het terrein van vier hectare als broedgebied en de natuur kan er zijn gang gaan. De biodiversiteit is er groot, er komen verschillende insecten, vogels, amfibieën en wild voor. Vele planten, heesters en struiken wisselen elkaar af. Zodra nesten van vogels zijn gesignaleerd worden deze gemarkeerd en verder met rust gelaten. Het maaibeeld op het raffinaderijterrein is er op gericht pas na het broedseizoen te maaien. Ook komen op het hele terrein bijzondere orchideeën voor. Ook heeft Zeeland Refinery een cheque van €5.000,- overhandigd aan Vlinderdylle Ovezande. [Meer lezen?](#)

2B Connect

Het Interreg Vlaanderen-Nederland project 2B Connect nam maatregelen om de biodiversiteit te vergroten op of nabij bedrijventerreinen. De mogelijkheden bij recreatiebedrijven werden ook verkend. Het doel was het versterken van soorten die kenmerkend zijn voor het Zeeuwse landschap. Op 138ha bedrijventerreinen is groene infrastructuur gerealiseerd, waardoor ecologische verbindingen zijn gemaakt. Op verschillende terreinen zijn mengsels ingezaaid op en langs akkers en er werd gezorgd voor het aanleggen of herstellen van water- of peilbeheer. Aan het havengebied van Terneuzen in North Sea Port is een broedvogeleiland gerealiseerd in de Spuikom van Dow Benelux. Dit eiland biedt broedvogels een veilige plek, met name visdiefjes vinden er een broedplaats. [Meer lezen?](#)

Water

Groensafari Zeehavengebied

In 2022 organiseerde o.a. de Zeeuwse Milieufederatie een Groensafari met informatiesessies voor bedrijven in Zeeland en Vlaanderen om de biodiversiteit op hun terreinen te vergroten. In het kader van de duurzaamheidsambitie Duurzame Havens 2030 willen de betrokken partijen de biodiversiteit in het zeehavengebied met 30% vergroten. Tijdens de Groensafari werd meer verteld over inheemse planten die passen bij het landschapstype in Zeeland, over natuurmonitoring en over biodiversiteit en de voordelen ervan voor klimaatadaptatie. Tijdens een busexcursie reden deelnemers langs inspirerende natuurvoorbeelden op het terrein van Dow, North Sea Port, Yara en in de gemeente Terneuzen. [Meer lezen?](#)

Bedrijventerrein

Gratis verkenning biodiversiteit

Projectgroep Vitaal Sloegebied en Kanaalzone (VS&K) bood in 2022 havenbedrijven een gratis verkenning aan om biodiversiteit te stimuleren op het bedrijventerrein. De verkenning geeft bedrijven inzicht in de mogelijkheden voor extra beplanting, biodiversiteitsmaatregelen, het stimuleren van natuur buiten het eigen terrein en klimaatadaptieve mogelijkheden. Deze verkenning wordt aangeboden in het kader van de duurzaamheidsambitie 2030 van de Provincie Zeeland, de bedrijven binnen PORTIZ (belangenbehartiger voor de Zeeuwse havenbedrijven), North Sea Port en Zmf. Het gezamenlijke doel is om de biodiversiteit in het havengebied te verbeteren en te vergroten. [Meer lezen?](#)

De Groene Koegors

Verschillende organisaties in de Koegorspolder ten zuiden van Terneuzen realiseren groene en duurzame initiatieven onder de titel 'Groene Koegors'. Verschillende bedrijven in de polder werken samen met kunstmestfabriek Yara in Sluiskil-Oost, recyclingbedrijf Heros, havenbedrijf Zeeland Seaports, de Zeeuwse Milieufederatie (Zmf) en Stichting Landschapsbeheer Zeeland (SLZ). Kunstmestfabriek Yara legt tijdelijke natuur aan. Zij plaatsen daarnaast vleermuiskasten, een vleermuisbunker, een biologische boomgaard en er is een veld voor de teelt van oude graanrassen gerealiseerd. Havenbedrijf Zeeland Seaports voegt daar nog zes hectare aan toe. Heros plaatst vleermuiskasten, schuilplaatsen voor

huiszwaluwen en een bijenhotel geplaatst. De oude vuilstortplaats van Terneuzen, nu nog in beheer bij Indaver, straks bij de provincie, neemt ook een prominente plaats in het plan 'Groene Koegors' in. Het idee is een zonnepark op de grote, afgedekte berg aan de voet van de Koegorsstraat en Yara te maken.

Dit project is gefinancierd vanuit 2B Connect Interreg Nederland-Vlaanderen.

[Meer lezen?](#)

Bronvermelding beelden:

Bronvermelding beelden (per pagina vlnr):

- Voorblad: AdobeStock
- Pagina 5: <https://www.goes.nl/duurzame-brandweerpost-goes-west>, <https://streekholders.grensparkgrootsaefinghe.eu/project/scheldenatuur/veldstation/2306214.aspx?t=Vele-handen>, AdobeStock
- Pagina 6: Meta Vrijhoef, AdobeStock, <https://www.gezondeleefomgeving.nl/praktijk/meer-bomen-in-zeeland-nu>
- Pagina 7: <https://groenekerken.nl/dekerktuinalsplekvanontmoetingeninspiratie/>, AdobeStock, AdobeStock
- Pagina 8: <https://orsted.nl/duurzame-energie/wind-op-zee/multifunctioneel-gebruik>, AdobeStock
- Pagina 9: <https://www.rabobank.nl/lokale-bank/nieuws/011204545/realisatie-tiny-forest-in-zeeland>
- Pagina 10: <https://www.zeeuwsegronden.nl/dagbestedingslocatie/natuuronderhoud/>, <https://www.ivn.nl/provincies/zuid-holland/bedrijven/groen-werkt-beter-compleet-groen/>
- Pagina 11: beide AdobeStock
- Pagina 12: 2x AdobeStock, <https://s3.eu-west-1.amazonaws.com/eu.lambweston.production.user-data/media/07/lamb-weston-meijer-sustainability-report-2022.pdf>
- Pagina 13: <https://meulwaeter.nl/wordpress/>, AdobeStock
- Pagina 14: https://www.zeeland.com/nl-nl/visit/998_nl/boerderij-loverendale-ter-linde, AdobeStock, <https://www.speelhofhoogerzael.nl/>
- Pagina 15: <https://palmenhof.onzewijs.nl/onze-school>
- Pagina 16: <https://www.onsbuiten.nl/nl/>, <https://www.hideandb.io/>, <https://www.campingweltevreden.nl/nl/duurzaamheid/de-groene-kust>
- Pagina 17: beeldbank Provincie Zeeland, AdobeStock, <https://www.pzc.nl/zeeuws-vlaanderen/laat-de-visdiefjes-maar-komen-dow-eiland-is-er-weer-helemaal-klaar-voor~afd927ae/125525752/>
- Pagina 18: <https://zmf.nl/nieuws/groensafari-in-het-zeehavengebied-van-zeeland/>
- Pagina 19: <https://zmf.nl/nieuws/sloegebied-en-kanaalzone-heeft-veel-potentie-voor-natuur/>, <https://www.pzc.nl/zeeuws-vlaanderen/groene-koegors-gelanceerd-bij-oude-vuilstortplaats-terneuzen~a2b4fabf/112706718/>

